

ИЗВЕШТАЈ О ИЗБОРУ МИЛИЦЕ ТОПАЛОВИЋ У ЗВАЊЕ ИСТРАЖИВАЧ– САРАДНИК

На основу члана 76. става 2. и члана 78. Закона о науци и истраживањима („Службени гласник Републике Србије”, бр. 49/2019) и чланова 8, 12, 14. и 15. Правилника о стицању истраживачких и научних звања („Службени гласник Републике Србије”, бр. 159/2020) и одлуке Научног већа Института за политичке студије бр. 1089/1 од 21-22.12.2023. године, именована је Комисија за припрему извештаја о избору Милице Топаловић у истраживачко звање истраживач–сарадник. Комисија у саставу: др Зоран Милошевић, научни саветник Института за политичке студије, Београд (председник), др Миша Стојадиновић, научни саветник Института за политичке студије, Београд (члан), и др Марија Ђорић, виши научни сарадник Института за политичке студије, Београд (члан), подноси Научном већу Института за политичке студије следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. Основни биографски подаци

Милица Топаловић рођена је 23. августа 1995. године. Након завршене Гимназије у Прокупљу, 2014. године уписала је основне академске студије на Факултету политичких наука у Београду, на смеру за међународне послове, и усмерењем на европске интеграције где је дипломирала у јулу 2018. године са просеком 9,64. На завршној години студија била је стипендиста Фонда за младе таленте – Доситеја. Након завршених студија волонтирала је у Институту за међународну политику и привреду. Редовно је уписала мастер академске студије, модул Међународна безбедност на Факултету политичких наука као стипендиста Организације за европску безбедност и сарадњу (*OSCE Mission to Serbia*) и програм завршила јула 2020. године са просеком 9,88. Интересовање за проучавањем повезаности политике и безбедности на унутрашњем, регионалном и међународном нивоу кристалисало се истраживањем спроведеном приликом писања мастер рада „Цивилно-

војни односи и покушај пуча у Турској 2016. године” који је успешно одбранила са оценом 10. Исте године уписала је докторске академске – међународне и европске студије на Факултету политичких наука, где је, након положених испита са просечном оценом 10, кренула са припремом пријаве докторске дисертације. Пријава докторске дисертације кандидаткиње на тему „Позиција Војске Републике Србије у цивилно-војним односима у периоду од 2000. до 2020. године” прихваћена је од стране Већа научних области правно-економских наука Универзитета у Београду на седници одржаној 26. децембра 2023. године.

2. Педагошки и истраживачки рад

Милица је 3. марта 2021. године од стране Научног већа изабрана у звање истраживач-приправник на Институту за политичке студије у Београду, при Центру за проучавање безбедности. Милица уједно извршава и послове секретара у научном часопису Института за политичке студије – „Политичка ревија”.

3. Библиографија

Кандидаткиња Милица Топаловић је написала следеће радове:

1. Stanković, Đurđica, i Milica Topalović. 2022. „Kineska inicijativa ‘Pojas i put’ kao novi model uspostavljanja odnosa između NR Kine i Republike Srbije.” *Godišnjak Fakulteta političkih nauka* 27 (1): 51–75 (M51).
2. Топаловић, Милица. 2021. „Конституционализација председничког система у Турској: Даље од демократије, ближе деспотији.” *Политичка ревија* 69: (3): 33–54. DOI: 10.22182/pr.6932021.2 (M51).
3. Топаловић, Милица. 2021. „Он или она војник? Осврт на родну осетљивост језика у сектору безбедности.” *Администрација и јавне политике* 15 (1): 85–100. DOI: 10.22182/ajp.1512021.6 (M53).

4. Приказ одабраних објављених радова

На основу увида у приложене радове које је кандидаткиња поднела, Комисија је анализирао радове – два рада објављена у часописима категорије М51 и један објављен у часопису категорије М53.

1. Stanković, Đurđica, i Milica Topalović. 2022. „Kineska inicijativa ‘Pojas i put’ kao novi model uspostavljanja odnosa između NR Kine i Republike Srbije.” *Godišnjak Fakulteta političkih nauka* 27 (1): 51–75 (M51).

Предмет истраживања овог рада представља анализа кинеске Иницијативе „Појас и пут”, као новог модела успостављања дубљих односа између НР Кине и Републике Србије. Позиционирање НР Кине у ред водећих светских сила је умногоме добило на значају 2013. године, усвајањем нове развојне стратегије Иницијативе „Појас и пут”. Намера ауторки је да представе и истакну важност Иницијативе, као глобално свеобухватног и најскупљег пројекта данашњице. Рад нуди одговоре на истраживачка питања: *Какве бенефите има Република Србија од учешћа у кинеској Иницијативи „Појас и пут”, као и какве користи може имати НР Кина од очекиваног развоја Републике Србије?* Полазне хипотезе говоре у прилог томе да Иницијатива доприноси напретку регионалне економске интеграције са обостраним бенефитима – иницијатору и осталим државама учесницама, као и Републици Србији. Посебна пажња је посвећена механизму сарадње „16+1”, чијом анализом су издвојени битни елементи регионалне сарадње НР Кине и држава Средње и Источне Европе, са посебним фокусом на Републику Србију. У раду се користе историјско-компаративна метода, контекстуални приступ, дескриптивна статистика, као и метода анализе садржаја докумената. Један од значајних приступа у оквиру Иницијативе представља повезивање инфраструктура које доноси најбоље економске користи. Стратешко опредељење НР Кине за изградњу инфраструктуре широм света омогућило је кинеским компанијама да заузму седам од десет места на листи највећих грађевинских компанија на свету. Координација конкретних пројеката са преко 80 држава у оквиру Иницијативе одвија се билатерално или мултилатерално кроз неке од платформи замишљених као пратећи механизам Иницијативе, као што су редовни годишњи форуми Појаса и пута или механизам сарадње НР Кине и држава Централне и Источне Европе, односно механизам сарадње „16+1”. Детаљна анализа механизма сарадње „16+1”, тј. регионалне сарадње НР Кине са 16 држава Средње и Источне Европе, међу којима је и

Република Србија, приказује све актуелне и потенцијалне бенефите сарадње, али и могуће ризике који могу настати услед погрешних одлука држава. Негативни ефекти учешћа у Иницијативи „Појас и пут” у првом реду се огледају у неадекватној процени за финансирање одређених инфраструктурних пројеката држава учесница, односно у премашивању њихове солвентности, која последично доводи до презадуживања државе. Од свих држава из Иницијативе „16+1”, Србија предњачи по квалитету билатералних односа са НР Кином, тј. по броју и врсти пројеката који су договорени између две државе, а чија је реализација започета или су пројекти већ завршени. У 2019. години, Република Србија је од свих држава које учествују у механизму сарадње остварила највећи обим инвестиционих пројеката за улагање у инфраструктуру: ревитализација брзе пруге Београд-Будимпешта, изградња Коридора 11 ауто-пута „Милош Велики”, изградња ауто-пута Прељина-Пожега и изградња моста на Дунаву „Михајло Пупин”. У оквиру кинеских инфраструктурних пројеката, НР Кина у Србији није присутна само као инвеститор, већ и као главни извођач радова. Према подацима из 2021. године, Србија бележи дефицит од преко 3 милијарде долара у трговини са Кином, тј. Кина бележи сјајан трговински суфицит. Иако постоји значајан трговински дисбаланс, то не утиче на даљи развој трговинских односа двеју држава. Претежно све кинеске инвестиције су зајмови, али за разлику од радом других анализираних држава (нпр. Црна Гора), Србија уредно сервисира своје кредите. Ауторке закључују да кинеска Иницијатива омогућава кинеским компанијама, као главним извођачима радова, да увозе и многобројну кинеску радну снагу чиме Кина обезбеђује присуство и шири геополитички утицај. Поред економских бенефита, Кина остаје и значајан фактор представљања српских интереса у међународној заједници, пре свега залагањем за очување територијалне целовитости Републике Србије.

2. Топаловић, Милица. 2021. „Конституционализација председничког система у Турској: Даље од демократије, ближе деспотији.” *Политичка ревија* 69: (3): 33–54 (М51).

Прелаз са заштитничке демократије у Турској коју карактерише доминантна улога војске на делегативну демократију са израженом функцијом плебисцитирне извршне власти, била је природна и дугоочекивана последица стогодишњег бурног развоја политичког

система. Турска верзија presidencyализма, уведена 2017. године, одликује се недостатком хоризонталне одговорности, успостављањем неограничене моћи председника над свим гранама власти, растом општег клијантелизма и смањеном репрезентативношћу. Три фактора која су предодредила конституционализацију presidencyализма су нестабилност парламентарног система, значајна улога војске у доношењу политичких одлука и вишевековни развој политичке културе јаког вође. Рад тежи да кроз историјски осврт на конституционални развој који је предодредио промену политичког система Турске у председнички, истражи како је овакав систем обезбедио легитимитет, а истовремено постао недемократски. Турска верзија председничког система створила је хибридни и аутохтони режим деспотије са неуравнотеженом моћи шефа државе. Успостављање presidencyализма у Турској може се посматрати једнако као последица слабих, краткотрајних и неефикасних влада парламентарног система, стварања туторског режима од стране војске, као и ауторитарне политичке културе. Институционални развој, праћен честим променама устава, резултовао је концентрацијом моћи и доминацијом извршне над законодавном и судском влашћу. Детерминисаност поменутих политичких процеса омогућила је персонализацију политике и консолидацију ауторитарног система под окриљем демократских процедура. Систем са јаким вођом материјализован је за време власти АКП која је омогућила економски просперитет и понудила решење политичких и институционалних криза на крилима политичког ислама. Пут институционалних реформи праћен је потпуном политичком контролом, елиминацијом политичких противника, слабљењем Уставног суда и избацивањем војног естаблишмента из процеса доношења политичких одлука. Немогућност турског друштва да се одрекне наслеђа султаната потпомогнута је неодлучношћу Запада по питању европске будућности Турске. Спољни фактор који је деценијама подстрекивао демократски развој, сада је убрзао преображај Турске у њен опозит. Након позитивне референдумске одлуке 2017. године када је вољом грађана легитимисана тежња политичке класе ка председничком систему, било је јасно да је Турска одлучила да више не чека испред врата Европске уније, као и да је Унија дубоко разочарана дешавањима у Турској и њеним скретањем са демократског пута.

3. Топаловић, Милица. 2021. „Он или она војник? Осврт на родну осетљивост језика у сектору безбедности.” *Администрација и јавне политике* 15 (1): 85–100 (M53).

Сектор безбедности често се посматра као традиционално мушка сфера, државоцентрично поље у којем није било простора за учешћем жена, а још мање простора за дискусије о роду, родним идентитетима и дискриминацији. Родно осетљив језик, какав је српски, један је од основних инструмената и индикатора о присуству жена и, генерално, родних перспектива у друштву. Жеља за потпуном равноправношћу полова у сектору безбедности уско је повезана са променом друштвених пракси, али и са сензибилисањем језика по питању чиновна и професија које обављају жене. Циљ рада је да, на примерима назива чиновна Војске Србије, покаже зашто је битно неговати родно осетљив језик у традиционално мушким професијама, као и објаснити зашто јавне политике и легислатива већ дужи временски период не успевају да санкционишу сексизам и дискриминацију у јавном дискурсу. Језик, као друштвена категорија, проблематизован је, не само у Србији већ у свим говорним подручјима чији језик препознаје женски морфолошки облик професија и занимања којима се жене у историји нису бавиле. Проблем проистиче из потребе за непрестаним мењањем, прилагођавањем, последично и нормирањем и стандардизацијом језика. Неписана пракса је да се тај процес неретко одвија под покровитељством академске елите коју најчешће творе мушкарци који се залажу за економичност језика. Аргументи за утапање и невидљивост жена у униформама су бројни. Почињу са схватањем патријархалних лингвиста да су именице мушког рода које указују на професију или звање у сектору безбедности неутралне, тј. немаркиране, за разлику од именица женског рода. Адекватнија употреба неутралних форми подудара се са дискурсима о беспотребном наметању речи које нису у духу културе и организационог устројства сектора безбедности. Ауторка закључује да би у циљу повећања значаја употребе наведених правила и решења у пракси, неопходно било подићи ниво јавне свести о значају питања родне осетљивости језика како у сектору безбедности, тако у свим административним, политичким и професионалним активностима. Поред тога требало би организовати додатна лингвистичка истраживања како би се утврдили описи употребе стандардизованог језика, широку сарадњу различитих органа и нивоа власти у подстицању и мењању досадашњих пракси, значајнији надзорни апарат који прати и санкционише непоштовање усвојених норми, али свакако и угледање на ефикаснија решења у другим државама у вези са родно осетљивим језиком у сектору безбедности.

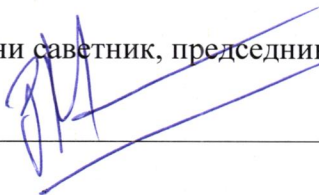
5. Оцена комисије

На основу увида у достављене податке о досадашњем научно-истраживачком раду колегинице Милице Топаловић, чланови Комисије позитивно оцењују њене резултате. Комисија оцењује да Милица Топаловић задовољава формалне квантитативне и квалитативне критеријуме које је Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије дефинисало за избор у звање истраживача–сарадника. Имајући све напред наведено у виду, Комисија је донела одлуку да Научном већу Института за политичке студије предложи избор Милице Топаловић у звање истраживач–сарадник.

У Београду,
28.12.2023. године

Чланови Комисије:

др Зоран Милошевић, научни саветник, председник комисије

др Миша Стојадиновић, научни саветник, члан

др Марија Ђорић, виши научни сарадник, члан

